

การบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

วราเสฏฐ์ เกษีสังข์^{1*} และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน คือ มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศตวรรษที่ 21 และ 2) เสนอแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,361 โรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 188 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน จำนวน 1 คน และหัวหน้างานวัดผลหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 564 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) ส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา (2) จัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา (3) จัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา (4) กำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา และ (5) จัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา และ 2) แนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้าน คือ (1) ด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 24 ข้อ (2) ด้านการจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 24 ข้อ (3) ด้านการจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 18 ข้อ (4) ด้านการกำกับติดตามงาน การวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 15 ข้อ และ (5) ด้านการจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 15 ข้อ รวมแนวปฏิบัติทั้งหมด 96 ข้อ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, การวัดและประเมินผลการศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

* ผู้พิมพ์ประสานงาน โทร. 06-5594-2961 อีเมล: va_ra.ks@hotmail.com

Administration for Educational Measurement and Evaluation of Basic Education Schools in 21st Century

Warasate Kesisang^{1*} and Prasert Intarak²

Abstract

This thesis was designed as a mixed methodology based on qualitative and quantitative research. The research objectives were 1) to study the factors of administration for educational measurement and evaluation of basic education school in 21st century, and 2) to propose practical guidelines of administration for educational measurement and evaluation of basic education school in 21st century. The population of this research included 2,361 secondary schools under the Office of Basic Education Commission. The samples consisted of 188 secondary schools which were carried out by multi-stage sampling technique. There were 3 respondents from each school which included one school director, one deputy school director in academic department or other person in charge, and one head of measurement and evaluation affair or other person in charge, in the total of 564 respondents. The instruments used for data collection were a five-rating scale questionnaire, opinionnaire, and semi-structured interview form. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, Exploratory Factor Analysis, and content analysis. The findings of this research were as follows : 1) There were 5 factors of administration for educational measurement and evaluation of basic education school in 21st century which were named as follows ; (1) enhancing the knowledge and skills in educational measurement and evaluation, (2) setting the system of educational measurement and evaluation, (3) operational processing on educational measurement and evaluation, (4) monitoring on educational measurement and evaluation, and (5) supportive system on educational measurement and evaluation., and 2) The practical guidelines of administration for educational measurement and evaluation of basic education schools in 21st century were covered in 5 aspects for the total of 96 practical guidelines as follows ; (1) the aspect of enhancing the knowledge and skills in educational measurement and evaluation consisted of 24 practical guidelines, (2) the aspect of setting the system of educational measurement and evaluation consisted of 24 practical guidelines, (3) the aspect of operational processing on educational measurement and evaluation consisted of 18 practical guidelines, (4) the aspect of monitoring on educational measurement and evaluation consisted of 15 practical guidelines, and (5) the aspect of supportive system on educational measurement and evaluation consisted of 15 practical guidelines.

Keywords: Administration, Educational Measurement and Evaluation

¹ Student of The Degree Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Department of Educational Administration, Graduate School, Silpakorn University

² Associate Professor Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Department of Educational Administration, Graduate School, Silpakorn University

* Corresponding Author Tel. 06-5594-2961 e-mail: va_ra.ks@hotmail.com

1. บทนำ

โลกศตวรรษที่ 21 หมายถึง โลกยุค ค.ศ. 2001 ถึง 2100 คือ รวมทั้งยุคปัจจุบันที่มองไปถึงอนาคต เศรษฐกิจของโลกในศตวรรษที่ 19-20 เป็นระบบเศรษฐกิจทุนนิยมอุตสาหกรรมยุคแรกๆ การผลิตเป็นแบบโรงงานอุตสาหกรรม เน้นการใช้เครื่องจักร ใช้คนควบคุมเครื่องจักร และแรงงานฝีมือที่ทำงานง่าย ๆ ก็สามารถผลิตสินค้าไปขายได้ การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 19-20 จึงเป็นเรื่องการฝึกความรู้ ทักษะ เพื่อป้อนคนเข้าทำงาน สำหรับระบบเศรษฐกิจของโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นระบบเศรษฐกิจทุนนิยมอุตสาหกรรมข้ามชาติ มีการพัฒนาเทคโนโลยี เน้นการผลิตสินค้าและบริการแบบอัตโนมัติที่ใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ จึงต้องการแรงงานที่มีความรู้ ทักษะสูงขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหา เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือผลิตภาพสูงขึ้น การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จึงควรมีเป้าหมายในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม และสามารถคิดได้เองอย่างอิสระของผู้เรียน มากกว่าสอนให้จดจำข้อมูลองค์ความรู้เดิมเพื่อไปสอบ ลอกเลียนแบบ ทำตาม [1]

ภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) ได้เสนอกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยวิชาแกน (core subjects) ได้แก่ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะการใช้ภาษา ภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง แนวคิดสำคัญเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st century themes) ได้แก่จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ และความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะในยุคศตวรรษที่ 21 ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skills) ในด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือกันทำงาน 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (information, media, and technology skills) ต้องมีความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ

ด้านสื่อ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) 3) ทักษะชีวิตและการทำงาน (life and career skills) ในเรื่องความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ รวมทั้งระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21 (21st century education support systems) ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ [2]

การวัดและประเมินผลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ รวมทั้งช่วยให้สารสนเทศอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอน การวัดและประเมินผลจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งในการจัดการศึกษา เนื่องจากเป้าหมายสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การได้มาซึ่งสารสนเทศในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปความมุ่งหมายของการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) เน้นพัฒนาการทางด้านความรู้ ความคิดและสติปัญญา 2) ด้านจิตพิสัย (affective domain) เน้นพัฒนาการทางด้านความรู้สึกทางจิตใจที่แสดงออกทางอารมณ์และบุคลิกภาพ 3) ด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) ซึ่งเน้นพัฒนาการทางด้านร่างกาย การใช้กล้ามเนื้อ การควบคุมประสาทสัมผัสต่างๆ ทางด้านร่างกายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน [3]

ระบบการวัดและประเมินผลการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งเน้นการทดสอบเป็นหลัก ไม่สามารถนำนักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ เนื่องจากมุ่งวัดความรู้ความจำ เน้นแต่เนื้อหา ไม่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการวิพากษ์ อีกทั้งไม่ช่วยเสริมสร้างทักษะอื่นที่จำเป็น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม จึงควรปฏิรูประบบการวัดและประเมินผล โดยวัดและประเมิน ผลที่หลากหลาย เช่น การใช้ระบบแฟ้มงาน โครงการ การสอบวัดความรู้ และการแก้ไขปัญหาในชีวิตจริง การประเมินผลการเรียนในระดับโรงเรียนควรเป็นการ

ประเมินผลเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ และวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อพัฒนาการของผู้เรียน [4]

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลการศึกษาที่จะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้นั้น ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้การวัดและประเมินผลการศึกษา สามารถสะท้อนไปยังคุณภาพของผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อมุ่งค้นหาคำประกอบ และแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทในการจัดการศึกษาของประเทศไทย ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดกรอบ และแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

2.2 เพื่อเสนอแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2,361 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณของยามานะ (Taro Yamane) [5] ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 188 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน และหัวหน้างานวัดผล หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 564 คน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 วิเคราะห์ตัวแปรของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน

ศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ด้านวัดผลประเมินผล จำนวน 4 ท่าน และด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปเป็นตัวแปรของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ได้จำนวน 125 ตัวแปร

4.2 วิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 โดยนำตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา มาสร้างแบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 125 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) [6] ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.989 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 188 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 564 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 153 โรงเรียน จำนวนแบบสอบถาม 459 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.38 หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis)

4.3 สร้างแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยนำตัวแปรองค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ไปจัดทำร่างแนวปฏิบัติ โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วนำไปสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์ค่าร้อยละ (percentage)

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 องค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 5 องค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

ที่	องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
1	ส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา	.637-.816
2	จัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา	.602-.728
3	จัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา	.650-.763
4	กำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา	.616-.752
5	จัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา	.614-.744

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มีทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 ส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .637-.816 เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 และองค์ประกอบที่ 5 จัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .614-.744 เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 5

5.2 แนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้าน รายละเอียดดัง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

ที่	แนวปฏิบัติ	ร้อยละ
1	ด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา - การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะในการสร้างแบบทดสอบ วินิจฉัย (diagnostic test) - การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะในการสร้างแบบทดสอบวัดความถนัด (aptitude test) - การส่งเสริมการนำแบบทดสอบวินิจฉัย (diagnostic test) มาใช้ในการวัดและประเมินผลการศึกษา - การส่งเสริมการนำแบบทดสอบวัดความถนัด (aptitude test) มาใช้ในการวัด และประเมินผลการศึกษา - การอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรเกี่ยวกับทฤษฎีการทดสอบแนวใหม่ - การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	75.83
2	ด้านการจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา - การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา - การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา - การกำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมาย ของการวัดและประเมินผลการศึกษา - การนำเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์มาใช้ ในการวัดและประเมินผลการศึกษา - การกำหนดแนวทางในการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	82.50
3	ด้านการจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา - การวิเคราะห์และกำหนดภารกิจงานด้าน การวัดและประเมินผลการศึกษา สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 - การกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	76.66

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 (ต่อ)

ที่	แนวปฏิบัติ	ร้อยละ
	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 - การกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา - การประชุมสัมมนาครู บุคลากรและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 	
4	<ul style="list-style-type: none"> - ด้านการกำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา - การกำหนดแนวทางในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา - การกระจายอำนาจในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา - การมอบหมายผู้รับผิดชอบในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 	81.33
5	<ul style="list-style-type: none"> - ด้านการจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา - การเตรียมเอกสารแบบพิมพ์ตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน - การเตรียมคู่มือ ประกาศ คำสั่ง และหนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา - การเตรียมเอกสารตำราเกี่ยวกับความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา - การรวบรวมตัวอย่างเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลการศึกษา - การเตรียมฐานข้อมูลผู้เรียนและข้อมูลสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 	82.66

จากตารางที่ 2 พบว่า แนวปฏิบัติด้านการจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.66 รองลงมา ได้แก่ แนวปฏิบัติด้านการจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการกำกับและติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 82.50, 81.33, 76.66 และ 75.83 ตามลำดับ

6. การอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 องค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบที่ 1 ส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนา

ครูและบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษาด้านต่างๆ เช่น เทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดผล การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ซึ่งการดำเนินงานวัดและประเมินผลจะบรรลุจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพนั้น สิ่งสำคัญต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะด้านเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลก่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิกุล [7] ได้ทำการศึกษาวิจัย พบว่าการพัฒนาครูในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติต่อการวัดและประเมินผลมีความสำคัญต่อองค์ประกอบของระบบการวัดและประเมินผลการเรียน นอกจากนี้กรม [8] ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ในการพัฒนาบุคลากรด้านการวัดและประเมินผลศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอาจารย์ และผู้ที่ทำหน้าที่ด้านการวัดและประเมินผลให้มีความรู้ความสามารถในงานการวัดและประเมินผลให้สูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งจะทำให้งานวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 จัดระบบการวัดและประเมินผล การศึกษา เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด ผู้รับผิดชอบ บทบาทหน้าที่ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย การวางแผน และการตรวจสอบผลการดำเนินงานวัดและ ประเมินผล สอดคล้องกับพิทูล [7] ที่ศึกษาวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการของระบบการวัดและ ประเมินผลแบบบูรณาการ ประกอบด้วย การดำเนินการ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตั้งแต่การวางแผนการวัด การออกแบบการวัด การดำเนินการวัด และการให้ข้อมูล ป้อนกลับ ดังที่กัญญา [9] กล่าวว่า กระบวนการวางแผน ในการวัดและประเมินผลการศึกษา มี 8 ขั้นตอนคือ 1) การดำเนินการก่อนวางแผน 2) การวิเคราะห์ปัญหา 3) การกำหนดแผนงานและโครงการ 4) การกำหนด เป้าหมาย 5) การกำหนดวิธีการ 6) การกำหนดค่าใช้จ่าย 7) การปฏิบัติตามแผน 8) การประเมินผล

องค์ประกอบที่ 3 จัดกระบวนการดำเนินการวัด และประเมินผลการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง กับการวิเคราะห์กำหนดภารกิจ หลักเกณฑ์ และระเบียบ แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับ ศตวรรษที่ 21 การกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และ ดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ ซึ่งสุพักตร์ [10] ได้ให้แนว ทางการวัดและประเมินผลไว้ว่า การวิเคราะห์ภารกิจงาน การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญ องค์ประกอบหนึ่งของการวัดและประเมินผล

องค์ประกอบที่ 4 กำกับติดตามงานการวัดและประเมิน ผลการศึกษา การกำกับติดตามงานการวัดและประเมิน ผลการศึกษาขณะดำเนินงาน หรือภายหลังการดำเนินงาน การวัดและประเมินผลเสร็จสิ้นลง สถานศึกษาจะต้องมี คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการกำกับติดตามผลการ ดำเนินงาน เพื่อให้คำแนะนำหรือชี้แนะแนวทางทันทีที่ เกิดปัญหา สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐา [11] ได้ทำ การวิจัยพัฒนาระบบการกำกับติดตามและประเมินผล แบบมุ่งผลการดำเนินงานของครูในด้านการวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้ พบว่า ด้านกระบวนการประเมินประกอบด้วย การเตรียมการกำกับติดตามและประเมินผล การวางแผน การกำกับติดตามและประเมินผล และการวิเคราะห์สรุปผล การประเมิน

องค์ประกอบที่ 5 จัดระบบสนับสนุนการวัดและ ประเมินผลการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ

น้อยที่สุด แต่ก็ยังถือว่ามีความจำเป็นต่อการบริหารจัดการ การวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจาก เป็นเครื่องมือสนับสนุน ส่งเสริมให้องค์ประกอบด้านอื่นๆ ดำเนินการไปได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพ หรืออาจ ล้มเหลวได้หากขาดองค์ประกอบด้านนี้ไป สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย [4] ที่ได้วิจัยการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้น พื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบต่อในด้านที่เกี่ยวข้องกับระบบ สนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ การ สร้างเครื่องมือวัดผล และการพัฒนา คลังข้อสอบใน ชั้นเรียน และโรงเรียน

6.2 แนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและ ประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน ศตวรรษที่ 21

ผลจากการกำหนดแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการ การวัดและประเมินผลการศึกษาของสถาน ศึกษา ขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จากตัวแปรองค์ประกอบที่ได้ ผนวกกับข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสถาบันวิจัยเพื่อ การพัฒนาประเทศไทย [4] ได้เสนอผลการวิจัยไว้ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัด และประเมิน ผลการศึกษาของสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ 1) การส่งเสริมให้มีการวัดและ การประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (formative assessment) ในระดับชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียน ได้ตระหนักถึงจุดด้อยของตนและกระตุ้นให้นักเรียน เรียนรู้ และจะเป็นเครื่องมือของครูผู้สอนในการ วิเคราะห์จุดเด่น และจุดด้อยของนักเรียนเพื่อ ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน โดยการวัดและประเมินผลนี้ ควรมีความหลากหลาย เช่น การทำแฟ้มงานและการ ประเมินผลในการทำโครงการ ซึ่งวัดทักษะความคิด สร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแก้ปัญหา 2) การสร้างศักยภาพให้กับครูหรือบุคลากรด้านการวัด และประเมินผล เช่น การพัฒนาอบรมทักษะในด้านการ วัดและประเมินผลให้กับครูและบุคลากร 3) การสร้าง เครื่องมือวัดและประเมินผลในห้องเรียน และเกณฑ์การ ให้คะแนน (Scoring Rubrics) เพื่อเพิ่มศักยภาพการวัด และประเมินผลของครู 4) การพัฒนาคลังข้อสอบวัด และประเมินผลในชั้นเรียน และโรงเรียนโดยจัดเก็บไว้

ในระบบคอมพิวเตอร์สารสนเทศ ซึ่งครูและโรงเรียนสามารถเข้าถึงและดึงข้อสอบผ่านระบบคอมพิวเตอร์ตามความต้องการ

7. ข้อเสนอแนะการวิจัย

7.1 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

ผู้บริหารระดับนโยบาย เช่น ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณารายละเอียดของแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาในแต่ละด้าน คือ 1) ด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา 2) ด้านการจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา 4) ด้านการกำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา และ 5) ด้านการจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา

7.2 ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรนำแนวปฏิบัติไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลกับสถานศึกษาของตนในบริบท ดังต่อไปนี้

7.2.1 ด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาครูให้มีความรู้ และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล และพัฒนาครูให้มีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้านการวัดและประเมินผล

7.2.2 ด้านการจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรแต่งตั้งมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผล รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรด้านงานการวัดและประเมินผล กำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการวัดและประเมินผล ส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการวัดและประเมินผล และกำหนดแนวทางการตรวจสอบการดำเนินงานการวัดและประเมินผล

7.2.3 ด้านการจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรร่วมดำเนินการกับบุคลากรเพื่อวิเคราะห์กำหนดภารกิจงาน หลักเกณฑ์การดำเนินงาน และระเบียบแนวปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผล และจัดประชุม สัมมนาเพื่อสรุปผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน

7.2.4 ด้านการกำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรร่วมดำเนินการกับบุคลากรเพื่อกำหนดแนวทางในการกำกับติดตามกระจายอำนาจ และมอบหมายผู้รับผิดชอบในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

7.2.5 ด้านการจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรมอบหมายผู้รับผิดชอบในการจัดเตรียมเอกสารแบบพิมพ์ตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน คู่มือ ประกาศ คำสั่ง หนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการวัดและประเมินผล เอกสารตำราเกี่ยวกับความรู้ด้านการวัดและประเมินผล ตัวอย่างเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผล การจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียน และข้อมูลสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล

7.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรมีการศึกษาการส่งผลของตัวแปรของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ต่อแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

7.3.2 ควรมีการศึกษาการนำแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ไปศึกษาวิจัยในเชิงลึกในสถานศึกษาสังกัดอื่นเพิ่มเติม

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] Wittayakorn Chiengkul. (2016). Thai Education Report. 2014/2015. To Refrom the Thai Education to the World in the 21st Century. Bangkok : Phimdee Karn Phim Co, Ltd. (in Thai)
- [2] James Bellanca and Ron Brandt. (2010). 21st Century Skills : Rethinking How Students Learn. Bloomington : Solution Tree Press.
- [3] Pornthip Chaiyaso. (2006). Principles of Measurement and Evaluation of Education. Bangkok : Faculty of Education, Kasetsart University. (in Thai)
- [4] Thailand Development Research Institute. (TDRI). (2013). Research Report on the Strategic Reform of the Basic Education for Responsibility. Bangkok : Thailand Development Research Institute. (TDRI). (in Thai)
- [5] Taro Yamane. (1970). Statistics : An Introductory Analysis. New York : Harper Row Publishing.
- [6] Lee J. Cronbach. (1974). Essentials of Psychometrika Testing. 3rd ed. New York : Harper & Row Publisher.
- [7] Pikun Ekwarangkoon. (2007) Research and Development of the Measurement and Assessment System for Integrated Learning in Primary Schools. Ph.D. Dissertation, Educational Measurement and Evaluation, Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)
- [8] Kamon Phuprasert. (2009). Administration and management Scope of measurement and evaluation. (Teaching Materials, Administration and Management for Educational Measurement and Evaluation. Unit 1-7). 8th ed. Nonthaburi : The Office of the University Press Sukhothai Thammathirat University. (in Thai)
- [9] Kanjana Linrattanasirikul. (2009). Concepts in Planning for Educational Measurement and Evaluation. (Teaching Materials, Administration and Management for Educational Measurement and Evaluation. Unit 1-7). 8th ed. Nonthaburi : The Office of the University Press Sukhothai Thammathirat University. (in Thai)
- [10] Suphak Pibool. (2012). Administration for Measurement and Evaluation in Schools. (Teaching Materials, Professional Experience for Educational Measurement and Evaluation. Unit 1-8). 10th ed. Nonthaburi : The Office of the University Press Sukhothai Thammathirat University. (in Thai)
- [11] Natha Pethanoo. (2012). Development of a Result-Based Monitoring and Evaluation System of Teachers' Learning Measurement and Evaluation Practices : An Application of Evidence-Based Practice. Ph.D. Dissertation, Educational Measurement and Evaluation, Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)